

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาที่จะเป็นผลดีต่อสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ในปัจจุบันนี้นักการศึกษาเชื่อกันว่า จะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ความชำนาญ ที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง รู้จักชีวิตและเข้าใจสิ่งแวดล้อมหรือสังคมที่ตนอยู่ จะใคร่สามารถครองชีวิตอย่างมีความสุขและความ คิงามในสังคม ความมุ่งหมายในการศึกษาจึงไม่ไ้มุ่งแต่เพียงความรู้ทางดานวิชาการเท่านั้น วิชาการต่าง ๆ เป็นแต่เพียงทฤษฎีในตำรา หรืออุคคคติที่ยังมีไ้นำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพ การตามความทองการของผู้เรียน แนวการสอนของครูตามหลักสูตรแผนใหม่จึงไ้เปลี่ยนพฤติกรรม ของครูจากการถ่ายทอดวิชาความรู้มาเป็นการฝึกฝนพฤติกรรมให้แก่นักเรียน เพื่อให้เกิดการ เรียนรูขึ้นในตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง

การศึกษาตามหลักสูตรใหม่ เป็นที่ทราบกันดีทั่วไปว่า มีไ้จำกัดวงแคบอยู่เฉพาะภายใน ชั่วโมงเรียนหรือภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ไ้ขยายวงกว้างออกไปถึงการเพิ่มพูนประสบการณ์ ต่าง ๆ นอกชั่วโมงเรียนนอกห้องเรียน เพราะฉะนั้น ความมุ่งหมายของหลักสูตรในปัจจุบันนี้ไ้คือ ให้นักเรียนรู้จักคิด ค้นคว้า และแก้ไขปัญหาค่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง แนวความคิดดังกล่าวนี้ไ้ได้รับ อิทธิพลมาจาก จอห์น คิวอี้ (John Dewey 1961 : 164) ที่ว่าการศึกษาคือ การเรียนจาก กิจกรรมและประสบการณ์ หน้าที่ของครูคือ การจัดหาสภาพแวดล้อมให้แก่นักเรียน

เมื่อจุมุ่งหมายของการศึกษาไ้เปลี่ยนไปเป็นการฝึกให้นักเรียนไ้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานรวมกันอย่างมีระบบ ระเบียบ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม การเรียน การสอนภาษาไทยจึง เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาควิชาการ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย สำหรับนักเรียนไ้มีความสัมพันธ์ควบคู่กันไป เปรียบไ้กับการปรุงอาหารที่ตองมี เครื่องเทศและ สิ่งชูรส (จันทร์ ชุมเมืองป๊ก 2508 : 20)

ภาษาไทยเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรที่กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนและสอบผ่านทุกชั้น
 ทั้งนี้เพราะภาษาไทยไม่ได้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติและมรดกทางสังคม
 เท่านั้น หากแต่ยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความหมาย ความรู้สึกนึกคิดของคนไทยทั้งประเทศ
 อีกด้วย การใช้ภาษาร่วมกันในระหว่างคนหมู่มากย่อมก่อให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
 อันเป็นข้อเกิดพลังแห่งความสามัคคีของกลุ่มคนในชาติอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิชาภาษาไทยจึงมี
 ความสำคัญในฐานะที่นักเรียนต้องเรียนรู้เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติ
 (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2525 : 350) การสื่อสารมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางภาษา ถา
 นักเรียนมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นอย่างดีแล้วก็จะช่วยให้นักเรียน
 สามารถรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งสี่จึงมีความสำคัญต่อ
 การเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรที่วางไว้

เนื่องจากหลักสูตรใหม่เน้นการปฏิบัติมากขึ้นกว่าเดิม ครูอาจพบว่านักเรียนทุกคน
 เก่งแตกต่างกันหมด ครูจึงต้องมีความรับผิดชอบอย่างยิ่งตั้งแต่ขั้นเตรียมการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา
 ในแบบเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด แต่การเรียนการสอนตาม
 หลักสูตรใหม่มีปัญหาในเรื่องเวลาไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ที่พบว่า เวลาเรียนมีจำกัด แต่เนื้อหาในแบบเรียนมีมาก ทำให้ครูต้องเร่งสอน (ปองจิต
 อ่อนเภา 2522 : 96) และการสอนภาษาไทยเป็นการสอนทักษะที่ต้องการเวลาเพื่อฝึกฝนให้
 มีความรู้ความชำนาญ เพราะการพัฒนาทักษะย่อมบังเกิดผลให้ปรากฏทันตาเห็นพร้อมกันไม่ได้
 บางคนอาจเรียนรู้ไฉไลเร็วแตกต่างกัน ดังคำชี้แจง (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ
 2522 : 1-2) ที่ว่า

... ทักษะทั้งสี่นี้พัฒนาช้าเร็วไม่เสมอกัน แยกค่างกันไปตามบุคคล
 เช่น นักเรียนบางคนชำนาญการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงไม่ได้ก็
 บางคนตอบปากเปล่าได้คล่องแคล่ว แต่เขียนไม่คอยใจ แต่บางคนก็กลับกัน
 นอกจากนั้น ทักษะทั้งสี่นี้ในบางระดับ การพูดขง่ายกว่าการเขียน
 บางระดับกลับกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการฝึกและความถนัดทางธรรมชาติ
 ประสมกัน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษากำลังเป็นเด็กวัยรุ่น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยให้เหมาะกับวัยที่กำลังต้องการแสดงออกทางคำพลังความคิด จิตใจ และร่างกายเท่ากับครูได้ปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิต โดยเฉพาะความจำเป็นที่ต้องเร่งปรับปรุงการสอนภาษาไทยโดยเร็วที่สุดให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลที่ว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อของการพัฒนาคุณภาพโดยรวมด้านในตัวของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผลประโยชน์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นมาที่มีความหลากหลายไม่เฉพาะเพียงแต่ด้านการเรียนภาษาไทยเท่านั้น หากยังครอบคลุมไปถึงอนาคตของสังคมไทยในภายภาคหน้าสืบไปอีกด้วย

การศึกษาแผนใหม่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการคือ การจัดกิจกรรม ความสามารถเฉพาะตัวของนักเรียน และการใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบ (Rita Dunn 1972 : 39) การเรียนการสอนภาษาไทยก็เช่นกัน ครูจะต้องเตรียมการในคานาเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีการใช้สื่อการสอนตามความจำเป็น และจัดกิจกรรมตามความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียนไว้ให้พร้อมล่วงหน้า เพื่อสื่อความหมายและความรู้สึกนึกคิดที่เป็นทั้งเนื้อหาสาระและแบบอย่างของการใช้ภาษาไทยที่ดี การจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยจึงช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสได้แสดงออกทางการใช้ภาษาในการคิด ฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ครูได้ทราบและหาทางช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาที่ต้องแก้ไขทันทีที่ การเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติจริงจึงเป็นกลไกจำเป็นที่จะช่วยให้ครูสามารถดำเนินการไปสู่จุดหมายปลายทางในการสอนแต่ละครั้ง

การวางแผนการสอนให้นักเรียนได้เรียนหลาย ๆ ลักษณะจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองว่า ตนมีความสนใจในคานาใดบ้าง ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถ ความถนัดทางภาษาไทยตามที่ต้องการ การจัดกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนก็มีส่วนช่วยจูงใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินและประทับใจในการเรียนการสอนภาษาไทยมากขึ้น เช่นกัน วิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูอาจต้องพิจารณาเลือกก่อน เช่น วิธีสอนศิลปภาษา วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่ม วิธีสอนแบบการเรียนรู้รายบุคคลและการเรียนโดยลำพัง วิธีสอนเป็นคณะ วิธีสอนแบบหน่วย วิธีสอนแบบศูนย์การเรียน วิธีสอนโดยโสมทเรียนสำเร็จรูป วิธีสอนโดยใช้ของปฏิบัติการทางภาษา ภาษาสื่อสารมวลชนกับการสอน

ภาษาไทย วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิธีสอนกลุ่มเพื่อน วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนโดยโซ่
หนังสือเรียน วิธีสอนโดยโซ่หนังสืออ่านประกอบ และวิธีสอนแบบจุดภาค (ประภาศรี สีสอ่ำไพ
2524 : 236-304) การจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการสอนเหล่านี้อาจจัดเข้าเป็น 3 รูปแบบ
(ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2525 : 128-138) ได้แก่ แบบที่เน้นขอมูล: แบบที่เน้นปฏิสัมพันธ์
และแบบที่เน้นประสบการณ์ การจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยจึงเป็นวิธีช่วยให้นักเรียน
ได้รับประสบการณ์มากขึ้นตามความแตกต่างของแต่ละคน ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาที่ดีขึ้นในตัว
นักเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่าง
แน่นอน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนภาษาไทย
ตามหลักสูตรแผนใหม่ที่สมควรเลือกนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อช่วยให้ครูสามารถ
สอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และนักเรียนก็จะได้มีความรู้ความเข้าใจทาง
ภาษาไทยกว้างขวางยิ่งขึ้น

กิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย เป็นประสบการณ์ที่ดีที่ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนใน
หลักสูตรให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งมีผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามทุกด้าน โดยดำเนินตนเอง
ด้วยความมีระเบียบวินัย รู้จักการเขารวมหมู่คณะ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ
การจัดกิจกรรมจึงสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้มีการจัดกิจกรรม
ประกอบการเรียนการสอนขึ้นทุกโรงเรียน เพื่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาแผนใหม่ (กระทรวงศึกษา-
ธิการ 2524:27) ถึงขอความที่ว่า "โรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ใน
หลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและ
เสริมสร้างอุปนิสัยอันดีงามของนักเรียน "

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายคนหนึ่ง จึงบังเกิดความคิดขึ้นมาว่า ถ้าหากได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรม
กันอย่างจริงจัง และเสนอโครงการเพื่อจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยแล้วก็จะก่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อครูภาษาไทยและนักเรียนโดยตรง ขณะเดียวกันก็จะเป็นการกระตุ้นเตือนผู้บริหาร
การศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของไคหาทางช่วยเหลือสนับสนุนให้การเรียนการสอนภาษาไทย
ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอโครงการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับสภาพการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียน ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
 - 2.1 สร้างแบบสอบถาม 3 ชุด สำหรับผู้บริหาร ครู และนักเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเติมคำ แบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบให้ตอบโดยอิสระ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยที่จัดทั้งในและนอกชั้นเรียน และตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับแบบสอบถามของนักเรียน มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 และตอนที่ 2
 - 2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารการศึกษาโรงเรียนวัดสังเวชจำนวน 5 คน อาจารย์ 10 คน และนักเรียน 20 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. ตัวอย่างประชากรที่ให้มี 3 ประเภทคือ ผู้บริหาร ครูภาษาไทย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนต่าง ๆ 20 แห่ง ผู้บริหารโรงเรียนละ 3 คน ครูภาษาไทยโรงเรียนละ 6 คน นักเรียนโรงเรียนละ 20 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 580 คน ตัวอย่างประชากรได้สุ่มตัวอย่างแบบธรรมคา (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนหาคำร้อยละของคำตอบแบบเลือกตอบ จำนวนหาคำเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ของคำตอบแบบประเมินค่า โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 4 ระดับ และจำนวนหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคำตอบแต่ละข้อ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมาเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา เป็นแนวทางในการสร้างโครงการ

6. นำโครงการที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลและนำโครงการมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย
2. คำตอบของผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียนเป็นความจริงเชื่อถือได้

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางต่อกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย
2. เป็นแนวทางต่อผู้บริหารการศึกษาและครูที่สอนวิชาภาษาไทยในการจกกิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยต่อไป

คำจำกัดความในการวิจัย

โครงการ หมายถึง แนวทางในการจกและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาภาษาไทย

กิจกรรมเสริมทักษะภาษาไทย หมายถึง กิจกรรมวิชาภาษาไทยทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนให้เจริญทุกด้าน

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด
วิชาภาษาไทย และผู้ช่วยหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูที่สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย